

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تمرکز طراح حقوق تجارت

مؤلف:

جواد ارتیشدار

رتبه یک آزمون وکالت ۱۳۹۷

تقدیم به :

پدر عزیز تر از جانم که عالمانه به من آموخت که چگونه در عرصه زندگی
ایستادگی نمایم؛

و مادرم، دریای بیکران فداکاری و عشق که وجودم برایش همه رنج بود
و وجودش برایم همه مهر

هشدار مهم و جدی !

این اثر ثبت شده و مورد حمایت قانون می‌باشد. هرگونه الگوبرداری از سبک و سیاق این کتاب یا استفاده از مطالب آن به هر طریق (به شکل کتاب، جزوه، فایل صوتی، تصویری و اپلیکیشن‌های تلفن همراه یا ارائه در سایت‌های اینترنتی و فضای مجازی) ممنوع بوده و متخلفین مطابق قوانین موضوعه کشوری تحت تعقیب شدید کیفری قرار خواهند گرفت.

سابقه برخورد شدید این انتشارات با مرتکبین بزه مزبور که برخی از آنها اکنون با حبس‌های طولانی روبرو می‌باشند شاهدهی بر عزم راسخ این مجموعه در دفاع از آثار خود می‌باشد.

واحد حقوقی انتشارات ارشد

فهرست

حقوق تجارت ۱ (تجار)	۱۵
مواد ۱ تا ۱۹ قانون تجارت (تجار - معاملات تجاری - تکالیف تاجر)	۱۵
دلالتی (مواد ۳۳۴ تا ۳۵۶ قانون تجارت)	۲۸
حق العمل کاری (کمیسیون) (مواد ۳۵۷ تا ۳۷۶)	۳۲
حمل و نقل (مواد ۳۷۷ تا ۳۹۴)	۳۸
قائم مقام تجاری: (مواد ۳۹۵ تا ۴۰۱)	۴۴
حقوق تجارت ۲ (شرکتهای تجاری)	۴۶
کلیات شرکتهای تجاری:	۴۶
شرکت سهامی (مواد ۱ تا ۳۰۰ لایحه اصلاحی قانون تجارت)	۵۷
کلیات و نحوه تشکیل (مواد ۱ تا ۲۳ لایحه اصلاحی قانون تجارت)	۵۷
سهام: مواد ۲۴ تا ۵۰ لایحه اصلاحی قانون تجارت	۷۲
مجموع عمومی (مواد ۷۲ تا ۱۰۶ لایحه اصلاحی قانون تجارت)	۸۱
مدیران (مواد ۱۰۷ تا ۱۴۳ و ۲۷۶ و ۲۷۷ لایحه اصلاحی)	۹۶
بازرسان (مواد ۱۴۴ تا ۱۵۶ لایحه اصلاحی)	۱۱۵
تغییرات در سرمایه شرکت (مواد ۱۵۷ تا ۱۹۸ لایحه)	۱۲۰
انحلال و تصفیه شرکت سهامی (مواد ۱۹۹ تا ۲۳۱ و مواد ۲۷۰ تا ۲۷۵)	۱۳۱
لایحه اصلاحی قانون تجارت	۱۳۱
مواد ۱۹۹ تا ۲۳۱ لایحه اصلاحی (موارد انحلال و تصفیه شرکت سهامی)	۱۳۲
حسابهای شرکت (مواد ۲۳۲ تا ۲۴۲ لایحه اصلاحی)	۱۴۰
تبدیل شرکت سهامی خاص به عام (مواد ۲۷۸ تا ۳۰۰ لایحه اصلاحی)	۱۴۲
در تبدیل شرکت سهامی خاص به علم سمت اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل زائل نمی شود.	۱۴۴

- ۱- شرکت با مسئولیت محدود (با م م) مواد ۹۴ تا ۱۱۵ قانون تجارت..... ۱۴۴
- ۳- شرکت تضامنی و شرکت نسبی مواد ۱۱۶ تا ۱۴۰ و ۱۸۳ تا ۱۸۹ قانون تجارت ۱۵۳
- شرکت نسبی: مواد ۱۸۳ تا ۱۸۹ قانون تجارت..... ۱۶۰
- ۴- شرکت مختلط غیر سهامی و مختلط سهامی مواد ۱۴۱ تا ۱۸۲ قانون تجارت..... ۱۶۰
- ۲- شرکت مختلط سهامی (مواد ۱۶۲ تا ۱۸۲ قانون تجارت) ۱۶۴
- (نکات شرکتهای تعاونی بعلاوه نکات آزمونی قانون تعاون اقتصاد) ۱۶۷
- مواد ۱۹۰ تا ۱۹۴ قانون تجارت ۱۶۷
- حقوق تجارت ۳ (اسناد تجاری)..... ۱۶۹
- کلیات اسناد تجاری : ۱۶۹
- اوصاف سند تجاری ۱۷۱
- برات - صورت برات و کلیات: مواد ۲۲۳ تا ۲۲۷ قانون تجارت..... ۱۷۴
- قبول و نکول برات: مواد ۲۲۸ تا ۲۴۴ قانون تجارت..... ۱۷۷
- ظهنویسی: مواد ۲۴۵ تا ۲۴۸ قانون تجارت ۱۸۱
- ضمانت ۱۸۴
- مسئولیت و پرداخت: مواد ۲۴۹ تا ۲۶۹ قانون تجارت..... ۱۸۶
- پرداخت شخص ثالث: مواد ۲۷۰ تا ۲۷۳ قانون تجارت..... ۱۹۱
- حقوق و تکالیف دارنده برات مواد ۲۷۴ تا ۳۰۴ قانون تجارت..... ۱۹۲
- اعتراض (پروتست) : مواد ۲۹۳ تا ۲۹۷ قانون تجارت ۱۹۵
- برات رجوعی : مواد ۲۹۹ تا ۳۰۴ قانون تجارت..... ۱۹۶
- تعارض قوانین برات: مواد ۳۰۵ و ۳۰۶ قانون تجارت..... ۱۹۷
- سفته یا فته طلب مواد ۳۰۷ تا ۳۰۹ قانون تجارت ۱۹۷
- چک - مواد ۳۱۰ تا ۳۱۷ قانون تجارت ۱۹۹
- تغییرات قانون صدور چک جدید ۲۱۱
- کلیات ورشکستگی و قواعد آن (مواد ۴۱۲ تا ۴۱۶ قانون تجارت)..... ۲۱۴

- عضو ناظر و مدیر تصفیه و مهر و موم (مواد ۴۲۷ تا ۴۵۵ قانون تجارت)..... ۲۲۱
- فروش اموال و اقدامات تأمینی و تشخیص و وصول مطالبات: ۲۲۵
- (مواد ۴۵۶ تا ۴۷۶ قانون تجارت) ۲۲۵
- قرارداد ارفاقی ← (مواد ۴۷۶ تا ۵۰۳ قانون تجارت)..... ۲۲۸
- جلسه مشاوره انعقاد قرارداد ارفاقی ← دعوت از طلبکارانی که طلبشان تصدیق یا به طور موقت قبول شده و همینطور احضار تاجر ورشکسته. ۲۲۸
- ختم عمل ورشکستگی، طلبکارها، دعوای استرداد و طرق شکایت ۲۳۱
- مواد ۵۰۴ تا ۵۴۰ قانون تجارت ۲۳۲
- ورشکستگی و انواع آن - مواد ۵۴۱ تا ۵۶۰ قانون تجارت ۲۳۸
- ۲- ورشکستگی به تقصیر:..... ۲۳۸
- الف) موارد ورشکستگی به تقصیر اجباری..... ۲۳۸
- اعاده اعتبار مواد ۵۶۱ و ۵۷۵ قانون تجارت..... ۲۴۱
- نکات مهم قوانین خاص ۲۴۴
- نکات مهم قانون ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی و علائم تجاری..... ۲۴۴
- نکات مهم قانون ثبت شرکتها..... ۲۴۵
- نکات مهم قانون تعاون اقتصاد ۱۳۷۰..... ۲۴۶
- نکات مهم قانون اداره تصفیه امور ورشکستگی..... ۲۴۹
- نکات مهم قانون راجع به دلالتان مصوب ۷ اسفند ماه ۱۳۱۷..... ۲۵۱
- نکات مهم قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت..... ۲۵۳
- قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکتهای خارجی..... ۲۵۵
- نکات مهم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران..... ۲۵۵
- نکات مهم آیین نامه اجرایی تبصره ۴ قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابدار رسمی ۲۶۱
- قانون جدید صدور چک..... ۲۶۲

قانون چکهای تضمین شده.....	۲۶۸
جداول حقوق تجارت ۱.....	۲۶۹
جداول حقوق تجارت ۲.....	۲۷۶
جداول حقوق تجارت ۳.....	۲۸۴
جداول حقوق تجارت ۴.....	۲۸۸

سخنی با خوانندگان محترم

به نام خدا

در سالهای اخیر با توجه به تغییر فرمت سوالات آزمون‌های حقوقی به خصوص آزمون وکالت که از سال ۱۳۹۰ به بعد دستخوش تغییرات و پیچیدگی‌های خاص خود گشته سوالات دروس کم‌کم رو به سختی گرایش پیدا کرده و نظر طراحان محترم بیشتر گرایش بر استنباط و فهم بیشتر مطالب داشته است. سختی درس حقوق تجارت و گنگ بودن برخی مباحث آن مخصوصاً بخش شرکت‌های تجاری و اسناد تجاری باعث شده است که دانشجویانی که پایه متوسطی در این درس دارند با نگرانی‌هایی مواجه شوند. وجود منابع فراوان اما حجیم در بازار کتب حقوقی و سختی خلاصه‌نویسی در این درس باعث شده است که فقدان یک منبع مفید و مختصر که مطالب آزمونی را تا حد ممکن در خود پوشش دهد احساس شود. این جانب از این رو در گردآوری این کتاب اقدام نمودم تا بتوانم حداقل امکان نیازهای داوطلبان گرامی را در این درس مخصوصاً برای مرور و جمع‌بندی دوماه آخر منتهی به آزمون که بر کسی پوشیده نیست اهمیت اصلی و اساسی در مطالعه داوطلبان آزمون‌های حقوقی ایفا می‌کند را برطرف نمایم.

به صورت کلی دو نوع داوطلب در مطالعه درس حقوق تجارت وجود دارد:

- ۱- داوطلبینی که منابع مرجع حقوق تجارت مانند پنج جلد نفیس پدر حقوق تجارت ایران جناب دکتر اسکینی یا کتب مشابه را مطالعه می‌کنند.
- ۲- داوطلبینی که به مطالعه‌ی کتب کمک آموزشی مانند کتاب آقای فرحناکیان و کتب مشابه اکتفا می‌کنند.

در این کتاب با توجه به تجربه‌ی اندک و ناچیز بنده در مطالعه هر دو بخش از کتاب‌های مذکور و با توجه به سابقه‌ی نوع طرح سوالات درس حقوق تجارت در آزمون‌های حقوقی، سعی شده است تا نکات به روز و اساسی درس حقوق تجارت که سابقه طرح سوالات از آن‌ها وجود دارد و به نوعی جمع‌آوری عصاره و نکات اصلی این درس در کنار نکات مهم قانون تجارت در اختیار داوطلبان عزیز گذاشته شود.

بدون شک کتاب پیش‌رو در پی ایجاد یک اثر تألیفی کاملاً جدید با نکات غیر موجود نمی‌باشد بلکه این کتاب نتیجه مطالعه‌ی چند ساله‌ی مؤلف در علم حقوق تجارت و نگارش مطالبی از اساتید بزرگ حقوق تجارت ایران می‌باشد که سعی شده است تا مطالب با نثری روان و ساده که لذت شیرینی مطالعه درس حقوق تجارت را به داوطلبان می‌چشانند در این کتاب بازگو شود. علاوه بر آن از نکات آزمون‌های وکالت، مشاوران حقوقی (مرکز وکلا) و ارشد در این کتاب بهره‌گرفته شده است.

نگارنده ضمن احترام فراوان به گردآوردندگان و مؤلفان کتب حقوق تجارت که کتاب‌هایشان در بازار کتب حقوقی رایج است، باید متذکر شوم که اکثر این کتب به دلیل حجم بسیار بالا و ذکر کردن مطالبی که از اهمیت آزمونی کمتری برخوردار می‌باشند باعث شدند که داوطلبان عزیز خصوصاً افرادی که پایه‌ی علمی متوسطی دارند با انبوهی از مطالب درکنار سایر دروس مواجه شوند که مناسب وقت محدود ایشان برای مطالعه نمی‌باشد و باعث می‌شود که داوطلب ناخواسته در مسیری قرار گیرد که از مسیر مطالعه صحیح فاصله گیرد و به اندازه‌ی تلاشی که نموده است موفق به کسب نتیجه نشود. مباحث اختلافی نکته دیگری است که در برخی از کتب موجود مشاهده می‌گردد که در این کتاب سعی شده است تا حد امکان از ذکر کردن این‌گونه مطالب خودداری شود (هر چند که در سالهای اخیر آزمون‌های حقوقی دارای سوالات اختلافی بوده‌اند اما بدون شک نمی‌توان پاسخی قاطع برای این‌گونه سوالات ذکر کرد زیرا که ممکن است با نظر طراح محترم متفاوت باشد). درست است که علم حقوق علم اختلاف و نظریه است اما یقین داریم که طرح این موارد در آزمونی که سازنده سرنوشت داوطلب است نتیجه مناسبی در پی نخواهد داشت.

در مسیر مطالعه آزمون وکالت و از آن‌جا که بعد از خدمت مقدس سربازی شروع به مطالعه کردم و پایه‌ی علمی متوسطی داشتم با سختی‌های فراوانی مواجه شدم زیرا حجم کتاب‌هایی که نیازمند مطالعه بودند بسیار زیاد بود و کتابی که بتواند به صورت خلاصه اما مفید نکات آزمونی را مخصوصاً در درس حقوق تجارت ارائه دهد نیافتیم. از این رو سختی این کار را به جان خریدم و نکات مهم آزمونی را از کتب مرجع و قانون و نکات آزمون‌های سنوات گذشته در قالب مجموعه‌ای کم حجم گردآوری کردم و با نثری روان به تحریر درآوردم تا بتوانم با سرعت بالا و زمان کم مطالب را چندین مرتبه مطالعه و مرور کنم زیرا می‌دانیم که دیگر آزمون‌های حقوقی مخصوصاً آزمون وکالت آزمونی ساده نیست و داوطلب باید در زمان کم اما با سرعت بالا به سوالات پاسخ دهد و این مهم حاصل نمی‌گردد جز به وسیله‌ی تسلط و تسلط

به دست نمی‌آید جز با مرور زیاد. بعد از اینکه به لطف خداوند متعال توانستم نتیجه دلخواه را در آزمون وکالت کسب کنم تصمیم گرفتم تجربه خود را در اختیار داوطلبین عزیز قرار دهم تا بلکه کمتر سختی که بنده در این مسیر حس کردم را تجربه نمایند.

وجه تمایز این کتاب نسبت به کتب موجود شامل:

- ۱- بهره‌گیری از منابع مرجع و به روز
- ۲- استفاده از نکات آزمونی و خودداری از ذکر نکاتی که اهمیت آزمونی پایینی دارند
- ۳- حجم کم کتاب نسبت به منابع موجود در بازار که باعث افزایش سرعت مرور داوطلب می‌شود

۴- جلوگیری از ذکر کردن مباحث اختلافی

با توجه به موارد گفته شده هدف این بوده که داوطلب بعد از مطالعه این کتاب با آرامش خاطر در آزمون اصلی حاضر شود.

بدون شک کتاب پیش‌رو می‌تواند منبعی مناسب برای داوطلبان با پایه درسی قوی باشد که برای مرور و جمع‌بندی از آن بهره‌گیرند و هم منبعی مناسب برای داوطلبان با پایه متوسط و ضعیف و همین‌طور داوطلبانی که دچار مضيقه وقت می‌باشند تا بتوانند مطالب فراموش شده‌ی زمان دانشگاه را با مطالعه این کتاب بازپس گیرند تا بتوانند درصدی قابل قبول را با توجه به زمان اختصاص داده شده کسب نمایند.

(دقت شود که برای تسلط عمیق و اساسی در درس حقوق تجارت مخصوصاً بخش اسناد تجارتي بهتر است که کتب مرجع بازار مطالعه شوند و برای مرور و جمع‌بندی نهایی از این کتاب استفاده شود)

روش پیشنهادی مطالعه این کتاب:

قبل از مطالعه مباحث کتاب حتماً نص مواد مربوطه از قانون تجارت مطالعه شود.

- ۱- اگر داوطلبین گرامی وقت کافی و مناسب برای مطالعه درس حقوق تجارت تا زمان آزمون در اختیار دارند بهتر است ابتدا یکی از کتب رایج بازار یا کتب مرجع را مطالعه کرده و برای مرور و جمع‌بندی ماه‌های منتهی به آزمون از این کتاب استفاده کنند و همراه با آن از کتاب تست معتبر استفاده نمایند.

۲- اگر داوطلبان گرامی وقت کمی در اختیار دارند توصیه می‌گردد نص مواد قانون تجارت را مطالعه کرده و در کنار آن نکات مرتبط را از کتاب پیش رو مطالعه کنند و بعد به کتاب تست معتبر رجوع نمایند.

این کتاب نتیجه یک تلاش است به این هدف که بتواند کمکی هر چند ناچیز به داوطلبین آزمون‌های حقوقی در درس حقوق تجارت نماید. بدون شک کتاب پیش رو دارای نواقص و کمبودهایی می‌باشد که ممکن است از دید مؤلف دور مانده باشد و به همین سبب از همه‌ی عزیزان از جمله: اساتید، صاحب‌نظران، دانشجویان و... تقاضا دارم به بنده منت گذارده و پیشنهادهای سازنده خود را از طریق آدرس ایمیل و اینستاگرام درج شده به بنده عنوان نمایند تا بلکه بتواند در جهت بهبود کتاب در چاپ‌های بعدی راه‌گشای مطالعه کنندگان عزیز باشد

در پایان جا دارد ضمن تشکر و قدردانی ویژه از همه عزیزانی که مرا در تألیف این اثر یاری نموده‌اند، بیت شعری را به عنوان ختم کلام تقدیم به داوطلبان عزیز آزمون‌های حقوقی نمایم.

چرخ برهم زنم ار غیر مرادم گردد من نه آنم که زبونی کشم از چرخ فلک

Javad.arteshdar2

Javad.arteshdar2@mailfa.com

با آرزوی بهترین‌ها

جواد ارتیشدار

رتبه ۱ وکالت ۹۷

نام درس	درس	(نمره خام/از صد
حقوق مدنی	1	80/00
آیین دادرسی مدنی	2	66/67
حقوق تجارت	3	83/33
اصول استنباط حقوق اسلامی	4	60/00
حقوق جزای عمومی و اختصاصی	5	50/00
آیین دادرسی کیفری	6	81/67

شماره پرونده	[REDACTED]
شماره داوطلبی	354592
شماره ملی	[REDACTED]
نام خانوادگی	ارتیشدار
نام	جواد
نام پدر	حسن
سال تولد	72
شماره شناسنامه	[REDACTED]
جنس	مرد
سهمیه	ازاد
کانون	کانون وکلای دادگستری قم
نمره کل تراز نهایی	10403
رتبه در کانون و در سهمیه	1

علائم اختصاری

- ۱- م ماده
- ۲- ق. آ. د. م قانون آیین دادرسی مدنی
- ۳- ق. ا. ا. م قانون اجرای احکام مدنی
- ۴- ق. ا. ح قانون امور حسبی
- ۵- ق. ت قانون تجارت
- ۶- ق. ت. آ قانون تملک آپارتمانها
- ۷- ق. ث قانون ثبت
- ۸- ق. ث. ا قانون ثبت احوال
- ۹- ق. ح. خ قانون حمایت خانواده
- ۱۰- ق. ر. م. م قانون روابط موجر و مستاجر
- ۱۱- ق. ص. چ قانون صدور چک
- ۱۲- ق. م قانون مدنی
- ۱۳- ق. م. ا قانون مجازات اسلامی

حقوق تجارت ۱ (تجار)

مواد ۱ تا ۱۹ قانون تجارت (تجار - معاملات تجاری - تکالیف تاجر)

✓ تجار عمل تجاری را به نام و حساب خود انجام می‌دهند. پس نماینده‌ها مانند (قیم / وکیل / قائم مقام تجاری / مدیران شرکتهای تجاری) تاجر نیستند.

✓ دلال - عامل - حق العمل کار (توسط قانون تجارت تاجر محسوب می‌شوند) ← تجارتی خدماتی واسطه‌ای.

✓ نمایندگان تاجر نیستند حتی اگر موضوع شرکت فعالیت تجاری باشد تجارت باید شغل معمولی تاجر باشد (یعنی ۱ - جنبه امرار معاش داشته باشد. ۲ - تکرار شود) (پس صرف ۱ بار انجام شخص را تاجر نمی‌کند).

✓ تاجر می‌تواند چند عمل تجارتی یا غیر تجارتی را موضوع فعالیت خود قرارداد:

- جمع تجارتی با تجارتی ← ✓

- جمع تجارتی با غیر تجارتی ← ✓

✓ تجارت الزاما با سود همراه نیست، عمل غیر تجارتی هم می‌تواند سود آور باشد.

✓ تاجر اگر عمل تجاری را با هدف امرار معاش انجام دهد ← تاجر است

تاجر اگر عمل تجاری را با هدف سرگرمی انجام دهد ← تاجر نیست

✓ شخص حقوقی هم می‌تواند تاجر باشد. و نکته مهم این است که شخص حقوقی چه تاجر باشد چه غیر تاجر شامل قواعد ورشکستگی می‌شود و دادخواست اعسار از شخص حقوقی پذیرفته نمی‌شود (بر خلاف شخص حقیقی)

✓ تاجر می‌تواند هم شخص حقیقی باشد هم حقوقی (مگر قواعد مربوط به انسان ← ماده ۵۸۸ ق.ت)

✓ اشخاص حقوقی و شرکتها ← هم می‌توانند موضوع فعالیت تجاری قرار گیرند هم غیر تجاری و تفاوت تجاری یا غیر تجاری بودن موضوع فعالیت است نه کسب سود.

✓ اشخاص حقوقی:

۱- غیر تاجر

۲- تاجر ← موضوعاً تجاری - شکلاً تجاری

معاملات تجار:

معاملات ذاتاً تجاری:

۱- خرید یا تحویل مال منقول به قصد فروش یا اجاره

۲- تصدی گری حمل و نقل (مثل صاحب آژانس اتومبیل نه راننده ← راننده پیشه ور است)

۳- نمایندگان تجاری در صورتی که قانون تجارت آن‌ها را تاجر بداند (دلال - عامل - حق العمل کار)

۴- تصدی به عملیاتی که برای برخی امور انجام می‌شود

۵- تصدی حراجی

۶- عملیات بانکی

یادداشت.....

.....

.....

۷- بیمه ← عملیات بیمه بحری و غیر بحری (بیمه: باید در قالب شرکت سهامی عام انجام شود و کلیه سهام باید با نام باشد)

۸- صرافی

۹- فعالیتهای مربوط به کشتی ← دقت شود که کشتیرانی نظامی عمل تجاری نیست مگر دولت برای اهداف خود از کشتی تجاری استفاده کند که در این صورت تجاری است. مانند: رساندن ملزومات و اعزام نیرو و ارسال تسلیحات

- کشتی سازی

- خرید کشتی

- فروش کشتی

- کشتیرانی داخلی و خارجی

- معاملات راجع به کشتی

۱۰- ماده ۵ قانون تملک آپارتمانها:

مصادقی مهم و استثنا برای عملیات تجاری است که آمده است: شرکتهای موضوع ماده ۲۰ قانون تجارت تجاری هستند در صورتی که به قصد ساختن خانه و آپارتمان و محل کسب برای : سکونت - پیشه - اجاره - فروش تشکیل شوند. که در این صورت از انجام معاملات بازرگانی دیگر و غیر مرتبط با کارهای ساختمانی ممنوع اند.

معاملات تبعاً تجاری:

۱- معاملات بین تاجر (در هر صورت تجاری است طبق قانون مگر در خصوص صدور و ظهر نویسی چک)

۲- معاملات تاجر با غیر تاجر ← فقط حوایج تجاری

۳- معامله خدمه و شاگرد برای صاحب تجارتخانه

یادداشت.....

۴- معامله شرکت‌های تجاری

معاملات حکماً تجاری:

۱- معاملات شرکت سهامی

۲- معاملات برواتی

به طور کلی دعاوی تجاری یعنی:

۱- دعاوی که طرفین آن تاجر باشند.

۲- دعاوی که یک طرف آن تاجر و مربوط به امور تجاری باشد.

۳- دعاوی که موضوع اختلاف آن مربوط به معامله تجاری باشد.

۴- دعاوی توقف

۵- دعاوی ورشکستگی

ویژگی اعمال ذاتاً تجاری:

✓ کمک به گردش ثروت می‌کند و باعث تاجر تلقی شدن می‌شود.

معاملات تجاری ← نیازمند تکرار نیست مثل صدور برات

فعالیت تجاری ← نیازمند تکرار است مثل عملیات حراجی

✓ دقت شود: دسته‌ای از عملیات برای تجاری بودن: باید حتماً در قالب

موسسات انجام گیرند.

این موارد شامل:

۱- تصدی به حمل و نقل (چه خشکی - چه آب - چه هوا)

۲- تصدی به تاسیساتی که برای برخی امور انجام می‌شوند.

۳- تاسیس و به کار انداختن کارخانه به شرط آن که برای حوائج شخصی نباشد.

۴- تصدی به عملیات حراجی

۵- تصدی به هر نوع نمایشگاه عمومی

یادداشت.....

.....

.....

✓ (بند ۱ ماده ۲ ق.ت: خرید یا تحصیل هر نوع مال منقول به قصد فروش یا اجاره): قصد فروش باید در لحظه خرید یا تحصیل وجود داشته باشد تا ذاتاً تجاری محسوب شود حتی اگر بعداً فروخته نشود. (اگر قصد فروش از ابتدا وجود نداشته باشد ذاتاً تجاری نیست حتی اگر بعداً فروخته شود)

✓ دقت شود که بند ۱ ماده ۲ واجد اموال منقول است (خرید یا تحصیل مال غیرمنقول تجاری نیست).

✓ منظور از واژه تصرف که در انتهای این ماده آمده است تصرف جزئی است که ماهیت کالا را کامل تغییر ندهد. ← اگر ماهیت کالا به کالای دیگری تبدیل شود عمل تجاری نیست. مانند: تبدیل چرم به کفش که تجاری نیست.

✓ دلال به نام و حساب آمر عمل می کند ← واسطه است نه اصیل.

✓ حق العمل کار به نام خود به حساب آمر عمل می کند ← اصیل است و در مقابل طرف مسئول.

✓ عامل به نام و حساب دیگری عمل می کند ← تابع مقررات حقوق مدنی.

✓ بند ۴ ماده ۲ ق تجارت: ۱- لزوم وجود بنگاه یا مؤسسه برای کارخانه ۲- باید تأسیس و راه اندازی شود. ۳- برای حوائج شخصی نباشد.

✓ نکته راجع به بند ۵ ماده ۲ ق.ت: در مزایده قیمت پایه تعیین می شود در حراجی قیمت پایه وجود ندارد.

✓ بند ۶ ماده ۲ ق.ت: متصدی نمایشگاه تاجر است نه کسی که کار او در معرض نمایش قرار دارد.

✓ بند ۷ ماده ۲ ق.ت: عملیات صرافی و بانکی ← ثبت شرکت های صرافی صرفاً با اخذ مجوز از بانک مرکزی مجاز است. تأسیس صرافی (نوع ۱ و ۲) چنانچه توسط اشخاص حقیقی صورت گیرد فقط در قالب شرکت های تضامنی و در غیر این صورت توسط مؤسسات اعتباری صرفاً در قالب شرکت سهامی خاص ممکن است

✓ تعیین مصداق عملیات بانکی با شورای پول و اعتبار است.

✓ مشارکت و مضاربه و اعمال مدنی مانند این‌ها ذاتاً مدنی هستند اما اگر که بانک‌ها این اعمال را انجام دهند تجاری محسوب می‌شود.

ویژگی معاملات تبعاً تجاری ← در این عملیات موضوع فعالیت اهمیت ندارد. مهم تاجر بودن شخص است. یعنی اگر طرفین معامله یا یکی از آنها تاجر باشند معامله به تبع تاجر بودن آنها تجاری محسوب می‌شود. دقت شود که اگر این معاملات از معاملات ماده ۲ ق.ت باشد ذاتاً تجاری محسوب می‌شوند.

معاملات تبعاً تجاری :

- ۱- میان تاجر ← در هر صورت تجاری است طبق ظاهر قانون.
- ۲- بین تاجر با غیر تاجر ← در صورتی تجاری است که برای حوائج تجاری باشد.

✓ دقت شود که منظور از «برای حوائج تجاری باشد» یعنی مثلاً یک تولیدکننده لباس که تولیدی دارد اگر از پارچه فروش پارچه بخرد برای استفاده شخصی این عمل تجاری نیست. اما اگر پارچه بخرد تا در تولیدی استفاده کند برای تولید لباس این عمل تجاری است.

۳- کلیه معاملاتی که اجزا یا خدمه شاگرد برای امور تجارتی ارباب خود انجام می‌دهند: ← در این صورت خدمه یا شاگرد تاجر نیست زیرا به نام و حساب دیگری معامله می‌کند.

۴- کلیه معاملات شرکت‌های تجاری نیز تبعاً تجاری محسوب می‌شوند.

✓ نکته مهم: اگر یک طرف معامله تاجر باشد و طرف مقابل او غیر تاجر: تاجر شامل مقررات حقوق تجارت می‌شود و در مورد فرد غیر تاجر مقررات قانون مدنی حاکم است.

یادداشت.....

.....

.....